

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР «МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»

Зоя Єленіна

Наталія Халупко

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ «**ФРАНЦУЗЬКА МОВА**»

Дослідницько-експериментальний напрям

Київ – 2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР «МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»

**Зоя Єленіна
Наталія Халупко**

**ПРОГРАМА
З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

«ФРАНЦУЗЬКА МОВА»

Дослідницько-експериментальний напрям

Київ – 2017

Редакційна колегія:

О. В. Лісовий, к. філос. н., С. О. Лихота

Автори:

Єленіна З. І., доцент кафедри романо-германської філології факультету іноземної філології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
Халупко Н. О., завідувач кабінету програмно-методичного забезпечення Національного центру «Мала академія наук України»

Рецензенти:

Зернецька А. А., декан факультету іноземної філології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, професор, доктор філологічних наук, кандидат педагогічних наук
Вінічук Л. С., професор факультету іноземної філології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, кандидат педагогічних наук

Рекомендовано науково-методичною радою
Національного центру «Мала академія наук України»
(протокол № 1 від 09.02.2017)

Єленіна З. І. Програма з позашкільної освіти «Французька мова». Дослідницько-експериментального напрям / З. І. Єленіна, Н. О. Халупко; [відп. за вип. О. Лісовий, С. Лихота]. – К., 2017. – 40 с.

У виданні представлено програму з позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку, зміст якої спрямований на підготовку учнів МАН у секції французької мови, реалізацію їх творчого, дослідницького потенціалу.

Видання розраховане на педагогічних працівників позашкільних та загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів і студентів вищих навчальних закладів, інститутів післядипломної освіти, а також спеціалістів, які займаються питаннями позашкільної освіти.

© Єленіна З. І., Халупко Н. О., 2017
© Національний центр
«Мала академія наук України», 2017

ПРОГРАМА

«ФРАНЦУЗЬКА МОВА»

Початковий, основний і вищий рівні

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма «Французька мова» розглядає іноземну мову як важливий засіб міжкультурного спілкування та спрямована на оволодіння учнями базовими науковими поняттями та категоріями сучасної французької мови, опанування основами проведення наукового дослідження в галузі французької філології з урахуванням окремих аспектів мовознавства, літературознавства, перекладознавства, культурології тощо. Формування в учнів здатності до наукового дослідження іншої лінгвокультури та досягнення рівня сформованості навичок і вмінь забезпечується взаємопов'язаним комунікативним, когнітивним і соціокультурним розвитком учня.

Мета програми полягає у формуванні творчого та інтелектуального розвитку особистості та дослідницьких і лінгвістичних компетенцій у школярів в процесі науково-дослідної роботи в секції французької мови МАН.

Основними **завданнями** курсу є:

- виховання свідомого прагнення до вивчення французької мови;
- вироблення компетенцій комунікативно виправдано користуватися засобами французької мови;
- формування мовних умінь і навичок – орфоепічних, лексичних, граматичних, синтаксичних, стилістичних;
- вироблення вміння працювати з автентичними текстами різних стилів, жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту, розглядаючи їх як джерело різноманітної інформації і як засіб оволодіння нею;
- формування духовного світу учнів, цілісних світоглядних уявлень, загальнолюдських ціннісних орієнтирів, тобто прилучення через мову до історії, реалій, традицій Франції, до культурних надбань французького народу і людства в цілому;
- засвоєння теорії і практики перекладу;
- використання досвіду, набутого при вивченні рідної мови як засобу усвідомленого оволодіння французькою мовою;
- використання різноманітних стратегій при роботі з книжкою, підручником, словником, довідковою літературою, мультимедійними засобами тощо;
- формування поняття про науково-дослідну діяльність та ознайомлення з принципами і правилами організації дослідної діяльності в галузі французької філології з метою створення якісного наукового проекту;

- ознайомлення з правилами оформлення та представлення наукової роботи до публічного захисту.

Основні завдання програми полягають у формуванні таких компетенцій:

– **пізнавальної**: поглиблення мовознавчих та культурологічних знань, оволодіння поняттями та знаннями у сфері французької лінгвістики, опанування нормами сучасної французької мови; ознайомлення з основами науково-дослідницької діяльності;

– **практичної**: вдосконалення граматичних навичок і комунікативних умінь; закріплення навичок перекладу та роботи з науковою літературою, різного типу ресурсами (словниками, додатковою літературою, Інтернет-джерелами, літературними творами, перекладами тощо); вироблення вмінь і навичок в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо) та в різних сферах спілкування (особистісна, публічна, освітня); формування навичок науково-дослідної діяльності та вмінь ставити і розв'язувати наукові проблеми;

– **творчої**: формування властивостей філологічного мислення; розвиток мовленнєвих здібностей, ораторської майстерності, підвищення інтересу до проведення науково-дослідницької роботи; розвиток інтелектуальної, пізнавальної потреби та бажання творчої реалізації особистості;

– **соціальної**: виховання поваги до народу, носія цієї мови, його культури, звичаїв і способу життя; формування культури спілкування; розуміння важливості оволодіння французькою мовою і потреби користуватися нею як засобом спілкування; ознайомлення з науковими проблемами сучасної французької філології; виховання працелюбності, відповідальності, самостійності, вміння працювати в колективі; формувати власну точку зору та доводити власну позицію; бажання подальшого самовдосконалення у галузі володіння французькою мовою.

Програма ґрунтується на Державному стандарті базової і повної середньої освіти, а також на сучасних інноваційних методах навчання, технологіях, міжпредметних зв'язках. Програма не передбачає послідовного вивчення шкільного курсу французької мови, а розширює та поглиблює знання з цієї дисципліни. Вона розрахована на роботу в гуртках протягом 3 років шляхом послідовного навчання на початковому, основному та вищому рівнях.

На опрацювання навчального матеріалу надається така кількість годин: початковий рівень навчання – 144 (4 години на тиждень), 216 годин (6 годин на тиждень), вищий рівень навчання – 324 години (9 годин на тиждень).

У гуртках навчаються учні 8–11 класів, віком від 13 до 17 років. Склад навчальної групи – 6–10 учнів. Використовуючи розподіл тем програми, їх складність і значущість, на початковому рівні роботу проводять із учнями віком 13–14 років, на основному рівні – 14–15 років, вищому рівні – з учнями 16–17 років, які вже володіють достатніми знаннями та вміннями у проведенні самостійних досліджень.

Зміст програми реалізується з урахуванням здібностей та вікових особливостей учнів за допомогою як традиційних форм і методів навчання (пояснювально-ілюстративні, репродуктивні та проблемно-пошукові), так і за допомогою інтерактивних методів, комп'ютерних та проектних технологій, методів активізації пізнавальної діяльності учнів, формування та стимулювання пізнання тощо. Широко застосовуються різноманітні засоби навчання: наочні посібники, роздатковий матеріал, технічні засоби навчання. Окрім того, під час проведення заняття варто враховувати принцип розумного поєднання та чергування видів діяльності, що дозволяє зберегти інтерес учнів до поглиблення знань.

Програма передбачає теоретичні і практичні заняття, які взаємопов'язані та доповнюють одне одного. Особливу увагу зосереджено на формуванні лінгвістичних умінь і навичок учнів (мовна компетенція). Проведення практичних занять є важливою складовою програми. Вони передбачають: роботу з довідковою та енциклопедичною літературою; укладання особистого словника-довідника з французької мови; здійснення порівняльного аналізу філологічних фактів; проведення текстових досліджень, міні-досліджень, дискусій, «круглих столів», ігор, тренінгів, семінарів, презентацій; розроблення індивідуальних і колективних проектів; написання рефератів, творчих робіт; проведення наукових читань, перегляд і обговорення франкомовних відеофільмів; участь у конференціях, конкурсах, олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України. Мета проведення цих заходів може бути як мотиваційною, так і контрольною. У ході виконання практичних робіт учні поглиблюють предметні знання, формують лінгвістичні навички та вміння робити висновки, відповідно мають змогу визначити, які результати дає можливість використання того чи іншого методу.

Індивідуальна робота передбачає консультації з науково-дослідницької роботи, узагальнення результатів пошуково-дослідницької діяльності, поглиблене вивчення окремих питань у галузі французької мови, літератури, теорії та практики перекладу, підготовку учнів до різноманітних конкурсів, олімпіад, роботи в бібліотеках, з Інтернет-ресурсами тощо.

За цією програмою можна проводити заняття в групах індивідуального навчання відповідно до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, що затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 11.04.2004 р. № 651 (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 10.12.2008 р. № 1123).

Програма є орієнтовною. Керівник гуртка може вносити зміни й доповнення до змісту програми, плануючи свою роботу з огляду на інтереси гуртківців і стан матеріально-технічної бази закладу.

Розподіл годин за темами – орієнтовний. Перелік обладнання у програмі подано як орієнтовний відповідно до можливостей навчального закладу.

Початковий рівень

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні	практичні
1	Вступ	2	1	1
2	Місце та історія розвитку французької мови	16	4	12
2.1	Місце і значення французької мови у світі	(8)	2	6
2.2	Французька серед романських мов	(4)	1	3
2.3	Історія розвитку французької мови, етапи формування	(4)	1	3
3	Мовні стандарти французької мови (фонетика, морфологія, синтаксис)	36	14	22
3.1	Фонетичний аспект	(10)	4	6
3.2	Вдосконалення знань граматики французької мови. Лексико-граматичний аспект Дієслово Дієслівні конструкції Артикль Іменник Прикметник Займенник Числівник Прислівник Прийменник Сполучник Вигуки Питальні слова	(16)	6	10
3.3	Особливості синтаксису французької мови. Словосполучення	(10)	4	6
4	Стилістика французької мови	8	2	6
5	Основи перекладу	24	8	16
5.1	Українські перекладачі французької мови 3	(10)	4	6

5.2	Найвизначніші переклади французької літератури	(14)	4	10
6	Основи науково-дослідницької діяльності	48	16	32
7	Конкурси, екскурсії, тематичні заходи	8	2	6
8	Підсумок	2	2	–
Разом		144	49	95

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год)

Мета і основні завдання гуртка. План роботи гуртка на навчальний рік. Правила безпеки життєдіяльності і поведінки у навчальному закладі, кабінеті. Правила санітарії, гігієни та безпечної роботи за комп'ютером. Організація часу, планування дня учня та організація робочого місця. Організаційні питання.

Практична робота. Проведення круглого столу на тему «Коло моїх інтересів щодо науково-дослідної роботи з французької мови».

2. Місце та історія розвитку французької мови (16 год)

2.1. Місце і значення французької мови у світі (8 год)

Французька мова як офіційна мова країн світу. Французька мова – державна і національна мова Франції. Французька як мова франкофонів. Французька – офіційна мова міжнародного спілкування (ONU, UNESCO, l'Agence internationale de l'énergie atomique, la Cour internationale de Justice, l'Organisation mondiale de la santé). Французька як робоча мова різних міжнародних організацій (le Comité international olympique, le Conseil d'assistance économique mutuelle). Французька мова – одна з мов дипломатичних стосунків, міжнародних конференцій і зустрічей.

Практична робота. Робота з довідковою та енциклопедичною літературою; укладання особистого словника-довідника з французької мови. Підготовка реферату про роль французької мови у світі.

2.2. Французька серед романських мов (4 год)

Генеалогічна класифікація мов. Латинська – основа романських мов.

Діалекти французької мови («langue d'oc» та «langue d'oïl», норманський, пікардійський, лотарингський, бургундський, валонський). Франсійський діалект області Іль-де-Франс – основа сучасної французької літературної мови. Говори провансальського діалекту (гасконський, лімузинський, лангедокський, овернський та інші).

Практична робота. Робота з довідковою та енциклопедичною літературою. Укладання особистого словника-довідника з французької мови. Збирання мовного матеріалу, складання схем і таблиць, порівняльний аналіз лінгвістичних фактів.

2.3. Історія розвитку французької мови, етапи формування (4 год)

Історичні та лінгвістичні умови утворення французької мови. Особливості розвитку старофранцузької (IX–XII ст.) мови та мови середньовіччя (XIV–XVI ст.). Роль Французької Академії наук у становленні класичної французької мови (XVI–XVIII ст.). Основні етапи та динаміка розвитку французької мови в XX–XXI ст. Закон Де Турбона та сучасна лінгвістична політика Французького Уряду.

Практична робота. Написання роботи пошукового характеру з французької філології. Підготовка та представлення повідомлення (міні-презентації) на тему «Історія розвитку французької мови, етапи формування».

3. Мовні стандарти французької мови (фонетика, морфологія, синтаксис) (36 год)

3.1. Фонетичний аспект (10 год)

Фонетична норма вимови (паризька мова). Особливості правильної вимови й наголосу у французькій мові. Інтонація та деякі випадки асиміляції звуків у французькій мові. Класифікація системи голосних та приголосних. Звук і буква. Складовий поділ *de la chaîne parlée* та типи наголосу у французькій мові. Наголос у слові, у ритмічній групі та у реченні.

Ритмічні групи, їх значення, специфіка та утворення. Ритмічна довгота. Орфографічні знаки: (*accent aigu, accent grave, accent circonflexe, tréma, apostrophe, cédille*).

Поділ речення на синтагми, види «*liaison*» та «*enchaînement*».

Практична робота. Вправи фонетичного характеру. Дослідження сучасного французького мовлення (на матеріалі аудіозаписів, сучасної франкомовної літератури та періодики, Інтернет-ресурсів, спілкування з носіями мови в Інтернеті тощо).

3.2. Вдосконалення знань граматики французької мови. Лексико-граматичний аспект (16 год)

Дієслово. Дієслова I, II та III групи у *Présent de l'Indicatif, Passé composé, Imparfait, Plus-que-parfait, Futur simple, Futur dans le passé, Participe présent et passé, Gérondif*. Відмінювання зворотних дієслів. Узгодження часів. Правило узгодження часів у прямій і непрякій мові.

Дієслівні конструкції: *commencer à f. qch., terminer de f. qch., participer à f. qch., faire+Infinitif, laisser+Infinitif; être + adj. : être content, heureux, désolé, étonné; il est facheux, il est désirable, il est possible, il est nécessaire; avoir+sub. : avoir peur, avoir faim, avoir soif, avoir temps, etc.*

Les verbes de modalité: *vouloir, pouvoir, devoir.*

Артикль: означений, неозначений, частковий.

Іменник: рід іменників; рід іменників-географічних назв; число, рід складних за формою іменників; множина складних за формою іменників.

Прикметник: прикметники якісні і відносні; рід, число, ступені порівняння прикметників.

Займенник: особові займенники (самостійні і несамостійні), зворотні, вказівні, кількісні, питальні, окличні, присвійні займенники, заперечні.

Числівник: кількісні числівники, порядкові числівники.

Прислівник: прислівники ствердження, заперечення, обмеження; ступені порівняння.

Прийменник: місця, напрямку, часу: *à, de, en, dans, sur, avant, devant*.

Сполучник: прості: *et, ou, que, si, mais*; складні: *bien que, avant que*.

Вигуки: *Halte! Suffit! Au secours! Allons donc! Attention!*

Питальні слова: *Qui? Qu'est-ce qui? Que? A qui? De qui? Comment? Quand?*

Практична робота. Вправи лексико-граматичного характеру.

Дослідження сучасного французького мовлення (на матеріалі аудіозаписів, сучасної франкомовної літератури та періодики, Інтернет-ресурсів, спілкування з носіями мови в Інтернеті тощо).

3.3. Особливості синтаксису французької мови. Словосполучення (10 год)

Словосполучення і його відмінність від слова і речення.

Основні види словосполучень у французькій мові. Іменні і дієслівні словосполучення. Класифікація словосполучень: словосполучення вільні, зв'язні, ідіоматичні.

Практична робота. Вправи синтаксичного характеру: дослідження словосполучень французької мови (на матеріалі сучасної франкомовної літератури та періодики, Інтернет-ресурсів тощо).

4. Стилїстика французької мови (8 год)

Стилїстика як предмет. Основні положення французької стилїстики та її зв'язок з іншими галузями лінгвістики. Специфіка сучасної французької стилїстики. Стилї сучасної французької мови.

Конструкції і лексеми, мовні штампи та кліше в ролі засобів лексико-граматичного зв'язку в науковому тексті.

Практична робота. Тренувальні вправи на засвоєння основних положень стилїстики французької мови. Робота з текстами різних стилів.

Засвоєння та використання специфічних конструкцій і лексем, мовних штампів та кліше в ролі засобів лексико-граматичного зв'язку в науковому тексті, вживання їх при написанні, представленні та захисті наукової роботи, веденні наукового диспуту:

Le sujet de mon travail scientifique...Le problème de notre recherche scientifique concerrne...Permettez-moi de vous présenter... La linguistique actuelle

contient assez de problèmes à analyser... Un groupe de problèmes pour l'analyse approfondie... Votre manière de poser des questions... Je crois que... En réalisant les recherches, on a abouti à... On estime que... Pour le moment on est bien préoccupé... Il est bien clair... A savoir que... A cause de... Comme résultat de notre travail... Votre manière de poser des questions... Je crois que... En réalisant les recherches... On estime que... Pour le moment on est bien préoccupé... Il est bien clair... Il est facile (difficile) de... C'est bien typique... Ce n'est pas trop typique pour la situation... On espère toujours le meilleur... Vous avez raison... Votre raison est bien faible... A mon avis... Quant à moi... D'après la forme... D'après le contenu... On doute que... Cela dépend de... Votre présentation est ... Comme vous le savez... Rappelez-vous... Je vous rappelle que... N'oublions pas que... Selon moi... Votre information est intéressante... Cette information est bien à propos...

5. Основи перекладу (24 год)

5.1. Українські перекладачі з французької мови (10 год)

Українські перекладачі з французької мови: М. Вовчок, Л. Українка, М. Рильський, П. Куліш, Г. Кочур, М. Москаленко, А. Підмогильний, П. Тарашук, Ю. Андрухович, Ю. Покальчук, О. Забужко, В. Ткаченко, О. Жупанський, М. Лукаш, Д. Паламар, В. Пашенко та ін.

Практична робота. Пошук та представлення інформації про вітчизняних перекладачів. Робота з довідковою та енциклопедичною літературою; укладання особистого словника-довідника з французької мови. Порівняльний аналіз перекладів. Перегляд і обговорення франкомовних відеофільмів. Творча робота з перекладу.

5.2. Найвизначніші переклади французької літератури (14 год)

Марсель Пруст «У пошуках втраченого часу», «Дороги свободи» (Marcel Proust «*A la recherche du temps perdu*», «*Les chemins de la liberté*»).

Гюстав Флобер «Пані Боварі» (Gustave Flaubert «*Madame Bovary*»); **Франсуа Рабле** «Гаргантюа і Пантагрюель» (François Rabelais «*Gargantua et Pantagruel*»).

Альфред Мюссе «Спогади про стару ворону», «Казки Іспанії та Італії» (Alfred Musset «*Les souvenirs du vieux corbeau*», «*Contes d'Espagne et d'Italie*»).

Жюль Верн «Із Землі на Місяць», «П'ять тижнів на повітряній кулі» (Jules Verne «*De la Terre à la Lune*», «*Cinq semaines en ballon*»).

Поль Верлен «Вишукані свята» (Paul Verlaine «*Fêtes galantes*»).

Артюр Рембо «Люмінація», «Сезон у пеклі» (Arthur Rimbaud «*Illuminations*», «*Une saison en enfer*»).

Антуан де Сент-Екзюпері «Маленький принц» (Antoine de Saint-Exupéry «*Le Petit Prince*»).

Жак Превєр «Слова», «Дощі і гарна погода» (Jacques Prévert «*Paroles*», «*La Pluie et le beau temps*») та інші.

Практична робота. Робота з довідковою та енциклопедичною літературою. Укладання особистого словника-довідника з французької мови. Порівняльний аналіз перекладів. Перегляд і обговорення франкомовних відеофільмів за мотивами вивчених творів. Переклад художніх текстів французької літератури.

6. Основи науково-дослідницької діяльності (48 год)

Наукове дослідження як форма існування і розвитку сучасної франкомовної науки та її підрозділів: лінгвістики, літературознавства, перекладознавства, мистецтвознавства, компаративістики. Вітчизняні науковці у галузі французької мови та літератури.

Особливості учнівської науково-дослідної діяльності у секції французької мови.

Типи учнівських робіт (реферативні, описові, пошукові тощо) з французької філології. Основні вимоги до тематики досліджень, теми роботи та її актуальності в секції французької мови. Поняття про «дискурс» як важливу категорію наукового дослідження. Окреслення тем сучасних наукових досліджень, пов'язаних із мовою, літературою та культурою Франції, медійним дискурсом. Вибір теми наукового дослідження та її аналіз.

Об'єкт, предмет і завдання дослідження. Відомості про загальну схему наукового дослідження. План роботи. Мета, завдання та актуальність дослідження.

Лінгвістичні методи (кількісний, дистрибутивний, контент-аналіз тощо).

Літературознавчі методи і настанови під час роботи над аналізом художніх творів (структуральний, контекстуальний, біографічний, культурно-історичний, компаративний).

Перекладознавчі проблеми і методи їх розв'язання. Культурологічні й когнітивні підходи в сучасних наукових дослідженнях.

Теоретична та практична цінність науково-дослідницької роботи.

Науковий етикет і плагіат. Вимоги до написання роботи. Написання роботи за планом. Оформлення додатків.

Робота в бібліотеці. Презентація пошукових Інтернет-систем. Обробка даних електронної мережі. Загальні принципи роботи з навчальною та науковою літературою. Правила, мета і способи читання. Бібліографічний опис книжки. Правила оформлення посилань у тексті.

Практична робота. Ознайомлення з роботами переможців Всеукраїнського конкурсу науково-дослідницьких робіт попередніх років.

Виконання вправ на використання різних методів і підходів у сучасних наукових дослідженнях.

Вибір теми наукового дослідження. Ознайомлення із загальною структурою наукових робіт учнів – учасників секції французької мови минулих років. Складання початкового плану дослідження. Формулювання основних

етапів науково-дослідницької роботи з французької філології на прикладі наукової статті (лінгвістична, літературознавча, перекладознавча тощо).

Розробка плану читання наукової літератури за обраною темою дослідження. Робота зі словниками. Укладання списків, таблиць, додаткового матеріалу.

Написання робіт різних типів (реферативних, описових, пошукових тощо) з французької філології: лінгвістичного, літературознавчого, перекладознавчого характеру.

7. Конкурси, екскурсії, тематичні заходи (8 год)

Участь у конференціях, конкурсах, олімпіадах, виставках. Зустрічі із науковцями. Наукові читання, тематичні заходи, екскурсії, спрямовані на поглиблення знань.

Практична робота. Конференція на одну із запропонованих тем: «Специфіка сучасної французької мови в Інтернеті», «Успіхи української франкофонії», «Особливості перекладу французького твору (*обрати самостійно*) українською мовою».

Зустрічі із носіями французької мови.

8. Підсумок (2 год)

Підбиття підсумків роботи гуртка за рік. Презентація кращих науково-дослідницьких робіт. Поради і рекомендації щодо подальшої науково-дослідницької роботи.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Учні мають знати:

- правила безпеки життєдіяльності та поведінки у навчальному закладі, кабінеті; правил санітарії, гігієни та безпечної роботи за комп'ютером;
- місце і значення французької мови у світі;
- історію розвитку французької мови, етапи її формування;
- мовні стандарти французької мови;
- фонетичні, граматичні, синтаксичні особливості французької мови;
- основи перекладу та твори українських перекладачів з французької мови;
- найвизначніші переклади французької літератури;
- типи учнівських дослідницьких робіт;
- структуру дослідження та наукової роботи учнів;
- основні методи лінгвістичного дослідження;
- принципи роботи з науковою інформацією.

Учні мають уміти:

- дотримуватись безпеки життєдіяльності та поведінки у навчальному закладі, кабінеті; правил санітарії, гігієни та безпечної роботи за комп'ютером;
- використовувати лексико-граматичні форми для висловлення власної думки французькою мовою;
- обирати і застосовувати методи дослідження відповідно до поставленої мети;
- знаходити інформацію для вирішення виявленої проблеми;
- працювати в бібліотеці й Інтернет-мережі з різними інформаційними ресурсами;
- систематизувати матеріал, складати схеми і таблиці;
- складати початковий план дослідження;
- формулювати основні етапи науково-дослідницької роботи.

Учні мають набути досвіду:

- читання художніх та наукових текстів, побудованих на знайомому мовному матеріалі;
- віднаходження потрібної інформації у текстах різнопланового характеру (значення незнайомих слів розкривається на основі здогадки, малюнка, схожості з рідною мовою, пояснень у коментарі);
- спілкування французькою мовою з дотриманням основних норм, прийнятих у Франції;
- проведення бесіди з однією чи кількома особами відповідно до комунікативної ситуації в рамках визначеної тематики;
- роботи з довідковою та енциклопедичною літературою;
- вибору теми наукового дослідження;
- збирання та опрацювання матеріалів;
- проведення аналізу опрацьованого матеріалу;
- використання різних наукових методів у науково-дослідницькій роботі;
- участі у конференціях, конкурсах, олімпіадах, виставках.

Основний рівень

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні	практичні
1	Вступ	3	1	2
2	Лексикологія, шляхи її збагачення та лексико-семантична система французької мови	30	10	20
2.1	Словниковий склад, словотворення та мовна норма французької мови	(9)	3	6
2.2	Запозичення	(9)	3	6
2.3	Фразеологізми	(6)	2	4
2.5	Молодіжний сленг, аргі	(6)	2	4
3	Граматичні особливості французької мови (вдосконалення граматики)	27	9	18
3.1	Дієслово	(6)	2	4
3.2	Артикль	(3)	1	2
3.3	Іменник	(3)	1	2
3.4	Прикметник	(3)	1	2
3.5	Займенник	(3)	1	2
3.6	Числівник	(3)	1	2
3.7	Прислівник	(3)	1	2
3.8	Прийменник	(3)	1	2
4	Особливості синтаксису французької мови	12	4	8
4.1	Головні та другорядні члени речення	(6)	2	4
4.2	Види речень. Просте речення. Порядок слів у простому реченні	(6)	2	4
5	Стилістика французької мови	27	9	18
5.1	Основні поняття лінгвостилістики	(6)	2	4
5.2	Розмовний стиль	(3)	1	2
5.3	Публіцистичний стиль	(6)	2	4
5.4	Науковий стиль	(6)	2	4
5.5	Художній стиль	(6)	2	4
6	Теорія і практика перекладу	30	12	18
6.1	Види перекладу	(15)	6	9

6.2	Оцінка якості та мовної складності перекладу	(15)	6	9
7	Основи науково-дослідницької діяльності	72	27	45
8	Конкурси, екскурсії, тематичні заходи	12	4	8
9	Підсумок	3	–	3
Разом		216	76	140

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год)

Мета і завдання роботи гуртка.

Правила безпеки життєдіяльності і поведінки у навчальному закладі, кабінеті. Правила санітарії, гігієни та безпечної роботи за комп'ютером під час проведення занять, практичних робіт, екскурсій. Принципи раціональної організації дня учня. Організаційні питання.

Практична робота. Проведення круглого столу «Мій шлях у науку» (проектування особистісних досягнень).

2. Лексикологія, шляхи її збагачення та лексико-семантична система французької мови (30 год)

2.1. Словниковий склад, словотворення та мовна норма французької мови (9 год)

Лексикологія як одна з гілок французької лінгвістики. Основні шляхи збагачення французької лексики. Слово – основна одиниця мови. Форми літературної мови. Мовна норма, процес її формування на культурно-історичній та територіальній основі. Мовна традиція як один з факторів формування літературної французької мови. Норми вимови і правопису, словники і граматики як система мовної кодифікації літературної мови. Комунікативна функція французької мови на території Франції та всіх франкомовних країн. Усна та писемна форма.

Словотворення як один з найпродуктивніших процесів збагачення сучасної французької мови. Предмет і завдання словотвору. Конверсія: субстантивація, ад'єктивація, адвербіалізація. Основні способи французького словотвору: суфіксація та префіксація. Осново- і словоскладання. Абревіація. Полісемія, синонімія, антонімія та омонімія у французькій мові. Морфолого-синтаксичний спосіб словотвору. Семантична еволюція слів.

Територіальні діалекти як різновид національної мови. Архаїзми, історизми та неологізми. Загальномовні та авторські неологізми.

Практична робота. Практикум з ознайомлення з нормами та формами літературної французької мови. Вправи словотвірного характеру. Проведення семінару «Словотворення – найпродуктивніший процес збагачення сучасної французької мови». Проведення лексико-семантичного дослідження мови.

2.2. Запозичення (9 год)

Запозичення у французькій мові. Особливості запозичень на фонетичному, граматичному та лексичному рівнях. Причини та способи запозичень. Запозичення з класичних мов. Англійські, американські та іспанські запозичення. Запозичення з інших мов. Процес асиміляції запозичень у французькій мові. Особливості різних видів асиміляції. Види іншомовної асиміляції у мові сучасної літератури, преси, кіно.

Запозичення як один із засобів досліджень при вивченні лінгвокраїнознавства. Теорія мовних контактів. Функції та функціонування запозичених слів у мові-реципієнті. Теорія запозичень як один із шляхів поглиблення знань при вивченні французької лексикології та мовних контактів французької мови з іншими мовами світу.

Практична робота. Тренувальні лексико-семантичні вправи, спрямовані на засвоєння французької мови. Тренінг «Визначення запозичених слів у французькій мові».

2.3. Фразеологізми (6 год)

Фразеологія як розділ мовознавства. Предмет вивчення фразеології. Фразеологізм як семантично цілісна і синтаксично неподільна мовна одиниця. Групи фразеологізмів за походженням і стилістичними функціями: розмовно-побутові, народно-поетичні, книжні фразеологізми. Особливості фразеологізмів: цілісність значення, стабільність компонентного складу, експресивно-емоційний характер, національна самобутність. Фразеологія національна та інтернаціональна.

Джерела фразеології: фразеологізми – народні (прислів'я, приказки) та авторські (крилаті слова, афоризми). Вживання національної та інтернаціональної фразеології у французькій мові.

Фразеологічні засоби французької стилістики. Крилаті слова. Синоніміка фразеологізмів.

Практична робота. Вправи, спрямовані на творче засвоєння французької фразеології. Підготовка та представлення проектів «Джерела фразеології у сучасній французькій мові».

2.4. Молодіжний сленг, аргі (6 год)

Загальна характеристика сучасної французької мови. Французька нормативна та французька «de tous les jours».

Сленг як підсистема та варіант розмовної мови. Сленг як джерело оновлення літературної мови. Особливості шкільного сленгу. Сленг і

сленготворчість.

Арго, арготична лексика, арготизми. Арготичні неологізми. Метафоричність та метонімічність арготичної лексики. Мова ЗМІ.

Молодіжний сленг: «верлан», «жаване», «ляргонжі». Особливості молодіжної мови «sms» та Інтернету.

Арготизми наукової літератури.

Співвідношення мови арго та словників типу «Larousse», «Hachette», «Robert» та інші.

Практична робота. Тренувальні вправи, спрямовані на творче засвоєння французького молодіжного арго. Дослідження мовного матеріалу та підготовка презентацій на тему «Особливості молодіжної мови «sms» та Інтернету».

3. Граматичні особливості французької мови (вдосконалення граматики) (27 год)

3.1. Дієслово (6 год)

Систематизація дієслівних часів Індикативу. Дієслова індивідуального дієвідмінювання. Дієслова у Conditionnel (présent et passé), Subjonctif (présent et passé). Узгодження часів de l'Indicatif, du Conditionnel et du Subjonctif.

Безособові форми у французькій мові.

Узгодження часів. Систематизація дієслівних часів.

Практична робота. Тренувальні лексико-граматичні вправи. Виконання творчих завдань. Проведення міні-досліджень.

3.2. Артикль (3 год)

Артикль перед власними іменами, вживання означеного та неозначеного артикля, невживання артикля після деяких прийменників.

Заміна артикля прийменником.

Практична робота. Тренувальні лексико-граматичні вправи.

3.3. Іменник (3 год)

Складні за формою іменники, рід (утворення жіночого роду іменників, назви осіб, що мають тільки один рід, рід складних іменників); число іменників, множина складних іменників, множина власних імен, незчислювальні іменники, функції іменника в реченні.

Практична робота. Тренувальні лексико-граматичні вправи.

3.4. Прикметник (3 год)

Ступені порівняння прикметників. Рід (жіночий рід простих і складних прикметників, особливі форми жіночого роду). Особливі форми множини прикметників. Особливості вживання якісних та відносних прикметників. Узгодження прикметників з іменниками та випадки його відсутності. Функції прикметника в реченні.

Практична робота. Тренувальні лексико-граматичні вправи. Інтерактивна гра «Запитання – відповідь».

3.5. Займенник (3 год)

Особові займенники наголошені та ненаголошені. Присвійні та вказівні займенники, відносні займенники прості і складні. Питальні займенники прості і складні. Місце займенника підмета та додатка.

Практична робота. Тренувальні лексико-граматичні вправи.

3.6. Числівник (3 год)

Кількісні числівники, складні числівники, вживання кількісних числівників; порядкові числівники та їх вживання. Слова, що мають значення числівників.

Практична робота. Тренувальні лексико-граматичні вправи. Гра «Інформаційно-пізнавальна суперечність».

3.7. Прислівник (3 год)

Прислівники способу дії, часу, місця. Види прислівників, прислівникові звороти. Ступені порівняння прислівників. Місце прислівника у реченні.

Практична робота. Тренувальні лексико-граматичні вправи. Виконання завдань творчого характеру.

3.8. Прийменник (3 год)

Значення прийменників, форми прийменників.

Прийменники **a, de, en, dans, par, pour, sur, sous, sans, entre, parmi, avant, devant, vers, dès, depuis...** Місце прийменників.

Практична робота. Тренувальні лексико-граматичні вправи. Розв'язання дослідницьких завдань.

4. Особливості синтаксису французької мови (12 год)

4.1. Головні та другорядні члени речення (6 год)

Головні члени речення: підмет (le sujet), присудок (le prédicat). Види присудка: дієслівний (le prédicat verbal) та іменний (le prédicat nominal). Способи вираження підмета та присудка.

Другорядні члени речення: додаток прямий (le complément d'objet direct) і непрямої (le complément d'objet indirect), означення (le complément déterminatif), обставини (le complément circonstanciel), прикладка (non en opposition), звертання (mot mis en apostrophe), вставні слова (les mots intercalés).

Практична робота. Вправи синтаксичного характеру: дослідження синтаксису французької мови (на матеріалі аудіозаписів, сучасної франкомовної літератури та періодики, Інтернет-ресурсів тощо).

4.2. Види речень. Просте речення. Порядок слів у простому реченні (6 год)

Види речень. Просте речення: розповідне (proposition informative), питальне (proposition interrogative), спонукальне (proposition impérative), окличне (exclamative). Речення односкладові (proposition à un terme), двоскладові та неповні (proposition à deux termes).

Порядок слів у простому розповідному, питальному реченні. Побудова речення з питальними словами. Засоби виділення членів речення.

Практична робота. Вправи синтаксичного характеру: дослідження синтаксису французької мови (на матеріалі аудіозаписів, сучасної франкомовної літератури та періодики, Інтернет-ресурсів тощо).

5. Стилїстика французької мови (27 год)

5.1. Основні поняття лїнгвостилїстики (6 год)

Мова та мовлення. Рїзновиди французької мови: усне та писемне мовлення. Особливостї розгортання мовного потоку у французькій мовї.

Мовнї стилї сучасної французької мови. Поняття функціонального стилю. Функціональнї стилї сучасної французької мови. Стилїстична характеристика текстїв рїзного типу. Стилїстична лексикологїя та граматика. Стилїстичний аспект граматичних структур.

Практична робота. Тренувальнї вправи з лїнгвостилїстики французької мови. Дослїдження усного та писемного мовлення французької мови. Розроблення їндивїдуальних проектїв.

5.2. Розмовний стилї (3 год)

Розмовний стилї – стилї повсякденного, неофіційного спілкування. Основнї характеристики. Форми вживання розмовного стилю. Фонетичнї, граматичнї, лексичнї особливостї розмовного стилю.

Практична робота. Дослїдження повсякденного неофіційного спілкування.

5.3. Публіцистичний стилї (6 год)

Публіцистичний стилї, його призначення та характернї риси. Жанри та лексико-граматичнї особливостї сучасного публіцистичного стилю. Наукова публіцистика.

Ораторський стилї як рїзновид публіцистичного стилю. Публічний виступ ї культура мовлення. Публічне й приватне усне спілкування. Публічний виступ. Жанри публічних виступїв: бесїда, доповідї, промова, лекцїя, репортаж. Етапи підготовки до публічного виступу. Слова-термїни. Дїалектизми. Слово ї контекст. Поняття контексту. Сполучуванїсь слїв. Норми слововживання.

Практична робота. Текстовї дослїдження наукової публіцистики (переклад, дослїдження рїзного характеру вїдповїдно до завдання керївника).

5.4. Науковий стиль (6 год)

Науковий стиль як різновид літературної мови. Ознаки наукового стилю. Жанри наукового стилю. Лексико-граматичні конструкції наукового мовлення.

Практична робота. Робота з текстами наукового стилю. Тренувальні лексико-стилістичні вправи. Засвоєння та використання специфічних лексико-граматичних конструкцій, притаманних науковому мовленню:

En préparant le travail scientifique, il faut analyser les questions théoriques et les questions pratiques... Merci de votre question... La question est bien correcte... Dépendre des circonstances... Cela est bien important... Cela n'est pas important... Ce problème est bien discutabile(indiscutable)... Cette information est bien a propos... On peut citer plusieurs exemples... Ce problème consiste en... Il est bien temps de passer a la résolution... En ce qui me concerne... D'une part... d'autre part... On a quelques remarques a faire... Il est a noter...Je vois les choses différemment... Il est insuffisant de ... On peut reprocher... Il faut noter que... a mon avis... Selon moi... Il est injuste de... Il est a souligner... Il ne reste que.. Vice-versa... Mon idée repose sur... Il est obligatoire de ... En conclusion... On voit donc... Ils est Claire... Il est evident... Il en résulte que... On peut en conclureJe voudrait attirer votre attention... Dites ce que vous avez a dire...Pouvez-vous préciser..., être plus Claire..., répéter votre question? Pour plus de preve... Cela prouve que... C'est vrai parce que... Tout le prouve...Je vous rappelle que...N'oublions pas que...

Практикум зі створення мікро-діалогів з використанням лексико-граматичних форм висловлення власної думки щодо описуваного явища або проблеми французькою мовою.

5.5. Художній стиль (6 год)

Художній стиль. Функції і сфера вживання. Особливе місце художнього стилю в системі стилів французької мови. Ознаки художнього стилю: художня образність, естетична функція, жанрова різноманітність. Багатство стилістичних засобів художнього стилю. Зв'язок художнього стилю з іншими стилями.

Стилістичні фігури (повтори, риторичні питання, антитези) та їх функції. Стилістичні засоби (персоніфікація, перифрази, іронія). Тропи (метафора, порівняння, метонімія). Мова художньої літератури.

Практична робота. Вправи творчого характеру за вибором керівника. Тренувальні вправи. Дослідження мови художньої літератури.

6. Теорія і практика перекладу (30 год)

6.1. Види перекладу (15 год)

Текст як одиниця комунікації. Вербальна комунікація і текст. Тема тексту і мовні засоби її вираження. Макроструктура та мікроструктура тексту. Одиниці перекладу і членування тексту. Переклад текстів різних стилів: художніх, офіційно-ділових, наукових. Усний та письмовий переклади.

Письмовий переклад: повний письмовий переклад тексту з адекватною передачею змісту і стилю; двосторонній переклад; переклад тексту-джерела, рефератів-резюме; рефератів-оглядів. Усний переклад: послідовний; переклад по абзацах; поабзацово-фразовий, пофразовий. Базові види перекладу: дослівний («mot à mot»); вільний («traduction libre»); адекватний переклад («traduction adéquate»).

Практична робота. Тренувальні та творчі вправи з перекладу текстів різних об'ємів, жанрів, стилів. Розроблення індивідуальних і колективних проектів.

6.2. Оцінка мовної складності перекладу (15 год)

Мовні та позамовні аспекти перекладу. Мовленнєва компресія і трансформація тексту. Квантова структура тексту та норми його сегментації. Еквівалентність та адекватність перекладу. Перекладацькі трансформації. Перекладацькі ситуації. Лексико-фразеологічні проблеми перекладу. Безеквівалентна лексика та шляхи її перекладу: транскрипція, транслітерація, описовий переклад, підстановка, переклад неологізмів, реалій. Проблеми перекладу інтернаціональної та псевдонаціональної лексики. Відтворення денотативної, конотативної, прагматичної лексики.

Практична робота. Тренувальні та творчі вправи з перекладу текстів різних об'ємів, жанрів, стилів. Ознайомлення з роботою сучасних українських перекладачів французької літератури.

7. Основи науково-дослідницької діяльності (72 год)

Пошук проблеми. Постановка проблеми науково-дослідної роботи. Теми сучасних наукових досліджень, пов'язаних із мовою, літературою і культурою Франції. Вибір та формулювання теми дослідження. Обґрунтування актуальності обраної теми. Мета і завдання, об'єкт і предмет дослідження. Поняття про наукову новизну. Роль гіпотези як форми творчого мислення у науково-дослідницькій роботі. Методи наукового дослідження.

Формулювання основних етапів науково-дослідницької роботи, визначення об'єкта, предмета і завдання дослідження.

Структура наукового дослідження. Проведення дослідження за планом. Аналіз, обробка, систематизація та інтерпретація результатів.

Мова і стиль науково-дослідницької роботи. Види дослідницьких наукових робіт: навчально-дослідна, науково-дослідна робота учня, курсова, бакалаврська, дипломна, магістерська, дисертація.

Форми представлення наукового дослідження: наукова стаття, звіт, аналітичний огляд, доповіді під час наукової конференції (усна або стендова), тези, автореферат, монографія, підручник.

Форми аналізу наукових робіт: анотація, відгук, рецензія.

Роботи в бібліотеці з каталогами. Два види каталогів: алфавітний і систематичний. Комп'ютерні каталоги бібліотек. Створення бібліографії. Систематизація наукової інформації. Створення власної картотеки.

Вивчення літературних джерел. Науковий етикет і плагіат.

Умови раціонального прочитання наукового тексту та пошукового матеріалу. Робота зі змістом, анотацією, передмовою і післямовою. Специфіка опрацювання наукових текстів: правила цитування та конспектування матеріалу. Оформлення посилань у тексті. Види роботи з текстом: план, конспект, тези, анотація, реферат. Техніка швидкого читання.

Науковий стиль викладення матеріалу. Критичне мислення. Побудова аргументації під час написання тексту, пошук аргументів. Формулювання висновків і узагальнень з проведеної роботи.

Практична робота. Аналіз тем наукових досліджень учасників секції французької мови попередніх років.

Огляд фахових видань щодо постановки проблеми науково-дослідної роботи. Застосування творчих підходів у роботі над задумом власної дослідної роботи. Проведення тренінгу «Знайди ідею». Висунення гіпотез до поставленої наукової проблеми. Порівняння висунутих гіпотез. Розроблення плану перевірки гіпотези.

Вибір методу дослідження залежно від специфіки роботи учня. Формулювання основних етапів науково-дослідницької роботи, визначення об'єкта, предмета і завдання дослідження на прикладі наукової статті.

Пошук методів дослідження для проведення власної науково-дослідної роботи. Початок роботи над дослідженням за планом. Робота над задумом дослідження. Виконання вправ по роботі з текстом. Пошук та аналіз мовного матеріалу. Обробка фактичного матеріалу: картування, цитування, виписки, систематизація та диференціація матеріалу.

Написання анотації на статтю. Складання тез до роботи з французької філології. Написання відгуку і рецензії на наукову статтю, книгу.

Опрацювання наукової літератури й систематизація прочитаного: конспектування, складання тез і тематичних виписок.

Написання вступної частини наукової роботи. Узагальнення попередньої підготовчої роботи (обґрунтування актуальності, новизни, мети та завдань дослідження, короткий огляд ступеня розробки проблеми).

Робота над розділами, параграфами основної частини наукового дослідження. Оформлення посилань на опрацьовану наукову літературу. Змістовний виклад матеріалу наукового дослідження, логічність і послідовність теоретичних та практичних положень дослідження. Формулювання висновків до кожного розділу, узагальнюючий аналіз зібраного матеріалу.

Обробка результатів наукової роботи. Узагальнення і формулювання висновків. Укладання списку літератури, додатків. Редагування та підготовка роботи до друку.

Підготовка презентації наукового проекту.

8. Конкурси, екскурсії, тематичні заходи (12 год)

Участь у конференціях, конкурсах, олімпіадах. Екскурсії. Проведення зустрічей із науковцями. Зустріч із носіями французької мови, лекторами у вищих навчальних закладах (у тих регіонах, де працюють запрошені з Франції викладачі або працюють Французькі інститути в Україні).

Практична робота. Конференція на одну із запропонованих тем: «Особливості франкомовної журналістики», «Лексика сучасних ЗМІ у Франції та Україні», «Українські переклади французьких творів».

9. Підсумок (3 год)

Підбиття підсумків роботи гуртка за навчальний рік. Відзначення кращих вихованців гуртка. Поради і рекомендації щодо подальшої дослідницької роботи.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Учні мають знати:

- правила безпеки життєдіяльності та поведінки у навчальному закладі, кабінеті; правил санітарії, гігієни та безпечної роботи за комп'ютером;
- особливості слова як одиниці французької мови;
- мовні норми французької мови; шляхи її збагачення;
- склад лексики сучасної французької літературної мови;
- граматичні, синтаксичні та стилістичні особливості функціонування французької мови;
- теорія та види перекладу;
- основи науково-дослідницької діяльності: основні етапи науково-дослідницької роботи; формулювання теми; визначення об'єкта, предмета і завдання дослідження; основні методи наукового дослідження; проведення дослідження за планом; аналіз, обробка, систематизація та інтерпретація результатів; форми представлення наукового дослідження; форми аналізу наукових робіт; специфіка опрацювання наукових текстів тощо.

Учні мають уміти:

- дотримуватися правил безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни під час роботи з комп'ютером, проведення занять, екскурсій, досліджень;
- використовувати лексику сучасної французької літературної мови;
- робити усний та письмовий переклад текстів різних стилів;
- виділяти проблему, обґрунтовувати актуальність, визначати об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження;
- добирати та аналізувати мовний матеріал;

- складати індивідуальний план роботи, обирати і застосовувати методи дослідження відповідно до поставленої мети;
- робити повідомлення, різнопланові за об'ємом та формою, самостійно добираючи матеріал у межах тематики, визначеної завданням;
- використовувати основні лексико-граматичні форми французької мови при написанні, представленні та захисті наукової роботи;
- брати участь у діалозі, обмінюватись інформацією на основі прочитаного, почутого, побаченого, вживати лексичні конструкції ведення наукового диспуту, захисту власної думки;
- навчитися робити підсумки обговорення, завершувати розмову, висловлюючи власне ставлення до розглянутої проблеми.

Учні мають набути досвіду:

- читання (з повним розумінням) текстів, побудованих на знайомому мовному матеріалі;
- формулювання основних етапів науково-дослідницької роботи;
- висунення гіпотез до поставленої наукової проблеми;
- складання тез до обраного наукового проекту;
- роботи з довідковою та енциклопедичною літературою; віднаходження потрібної інформації у текстах різнопланового характеру, оформлення списку джерел;
- збирання та опрацювання матеріалів;
- проведення аналізу опрацьованого матеріалу;
- написання анотації, відгуку і рецензії на наукову статтю, книгу;
- проведення бесіди з однією чи кількома особами відповідно до комунікативної ситуації в рамках визначеної тематики;
- спілкування з дотриманням основних норм французької літературної мови;
- участі в конференціях, конкурсах, олімпіадах, виставках.

Вищий рівень

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні	практичні
1	Вступ	3	1	2
2	Лексико-граматичні та синтаксичні особливості французької мови (вивчення граматичних правил)	96	40	56
2.1	Дієслово	(12)	5	7
2.2	Іменник	(12)	5	7
2.3	Займенник	(12)	5	7
2.4	Артикль	(12)	5	7
2.5	Прикметник	(12)	5	7
2.6	Прислівник	(12)	5	7
2.7	Числівник	(12)	5	7
2.8	Прийменник	(12)	5	7
3	Особливості синтаксису французької мови	24	10	14
3.1	Складне речення	(12)	5	7
3.2	Типи підрядних речень	(12)	5	7
4	Особливості стилістики французької мови	36	12	24
4.1	Французька стилістика як одна з гілок французької лінгвістики	(12)	4	8
4.2	Специфіка сучасної французької стилістики	(12)	4	8
4.3	Різновиди наукового стилю	(12)	4	8
5	Теорія і практика перекладу	36	12	24
5.1	Перекладацька сегментація тексту, одиниці і рівні перекладу	(12)	4	8
5.2	Зв'язність тексту і переклад. Перекладацьке трактування мови	(12)	4	8
5.3	Еквівалентність і адекватність перекладу	(12)	4	8
6	Основи науково-дослідницької діяльності	108	36	72
6.1	Поняття про наукове дослідження в галузі французької лінгвістики			

6.2	та методи його проведення	(26)	8	18
6.3	Основні засади роботи з науковою інформацією	(22)	8	14
6.4	Написання й оформлення науково-дослідницької роботи	(42)	14	28
6.4	Представлення і захист науково-дослідницької роботи	(18)	6	12
7	Конференції, лекторії, конкурси, тематичні заходи	18	-	18
8	Підсумок	3	3	–
Разом		324	114	210

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год)

План роботи гуртка на навчальний рік. Планування індивідуальної роботи учнів. Правила санітарії та гігієни, безпеки життєдіяльності під час роботи проведення занять, практичних робіт, досліджень, екскурсій. Організаційні питання.

Практична робота. Проведення дискусії «Місце франкомовної літератури й культури на мапі світу в ХХІ столітті».

2. Лексико-граматичні та синтаксичні особливості французької мови (вивчення граматичних правил французької мови) (96 год)

2.1. Дієслово (12 год)

Систематизація дієслівних часів Індикативу. Дієслова індивідуального дієвідмінювання. Дієслова Conditionnel (présent et passé), Subjonctif (présent et passé). Узгодження часів de l'Indicatif, du Conditionnel et du Subjonctif. Підрядні умовні речення трьох типів. Узгодження часів в усіх типах умовних речень.

Пряма і непряма мова. Безособові форми у французькій мові.

Повторення та систематизація граматичних структур, введених на попередніх рівнях.

Практична робота. Тренувальні лексико-граматичні вправи. Виконання завдань дослідницького та творчого характеру.

2.2. Іменник (12 год)

Складні за формою іменники, рід (утворення жіночого роду іменників, назви осіб, що мають тільки один рід, рід складних іменників); число іменників, множина складних іменників, множина власних імен, незчислювані іменники, функції іменника в реченні.

Повторення та систематизація граматичних структур, введених на

попередніх рівнях.

Практична робота. Тренувальні лексико-граматичні вправи. Гра «Іменник від А до Я». Виконання завдань дослідницького та творчого характеру.

2.3. Займенник (12 год)

Особові займенники наголошені та ненаголошені. Місце займенника-підмета та додатка. Присвійні та вказівні займенники. Відносні займенники прості і складні, питальні займенники прості і складні.

Повторення та систематизація граматичних структур, введених на попередніх рівнях.

Практична робота. Тренувальні лексико-граматичні вправи. Опрацювання дискусійних питань за вивченою темою.

2.4. Артикль (12 год)

Артикль перед власними іменами, вживання означеного та неозначеного артикля, невживання артикля після деяких прийменників.

Повторення та систематизація граматичних структур, введених на попередніх рівнях.

Практична робота. Тренувальні лексико-граматичні вправи. Вирішення проблемних питань за вивченою темою.

2.5. Прикметник (12 год)

Ступені порівняння прикметників.

Особливості вживання якісних та відносних прикметників, узгодження складних прикметників. Функції прикметника в реченні.

Місце прикметника. Зміна значення прикметника в залежності від місця. Займенникові прикметники.

Повторення граматичних структур прикметника, введених на попередніх рівнях.

Практична робота. Тренувальні лексико-граматичні вправи. Гра «Інтерв'ю». Виконання завдань дослідницького та творчого характеру.

2.6. Прислівник (12 год)

Способу дії, часу, місця. Види прислівників, прислівникові звороти. Ступені порівняння прислівників. Місце прислівника у реченні.

Повторення та систематизація граматичних структур, введених на попередніх рівнях.

Практична робота. Тренувальні лексико-граматичні вправи. Семінар «Прислівник як об'єкт дослідження». Виконання завдань дослідницького та творчого характеру.

2.7. Числівник (12 год)

Кількісні числівники, складні числівники, вживання кількісних числівників; порядкові числівники та їх вживання. Слова, що мають значення числівників.

Повторення та систематизація граматичних структур, введених на попередніх рівнях.

Практична робота. Тренувальні лексико-граматичні вправи. Вирішення проблемних питань за вивченою темою. Підготовка та представлення (індивідуальних і колективних) проектів «Прислівник у французькій мові».

2.8. Прийменник (12 год)

Прийменник як вираження граматичних відношень між словами в реченні чи словосполученні. Прикметники прості і складні для вираження відношень часу, місця, причини.

Повторення та систематизація граматичних структур, введених на попередніх рівнях.

Практична робота. Тренувальні лексико-граматичні вправи. Виконання завдань дослідницького та творчого характеру.

3. Особливості синтаксису французької мови (24 год)

3.1. Складне речення (12 год)

Синтаксис складного речення: складносурядне речення (la phrase de coordination); складнопідрядне речення (la phrase de subordination); безсполучникове складне речення (la phrase de juxtaposition).

Практична робота. Тренувальні вправи на засвоєння основних правил синтаксису складного речення французької мови. Підготовка та представлення індивідуальних і колективних проектів із вивченої теми.

3.2. Типи підрядних речень (12 год)

Типи підрядних речень. Підрядні присудкові (les subordonnées sujets et subordonnées attributs), підрядні додаткові (les subordonnées complétives), підрядні означальні (les subordonnées relatives), підрядні обставинні (les subordonnées circonstancielles) речення.

Часи у підрядних реченнях та їх узгодження. Безособові речення. Пряма і непряма мова у французькій мові: узгодження часів. Підрядні умовні речення різних типів та особливості узгодження часів підрядних умовних речень. Узагальнення матеріалу про складнопідрядні речення.

Практична робота. Тренувальні вправи на засвоєння основних правил синтаксису складного речення французької мови. Проведення дослідження підрядних речень.

4. Особливості стилістики французької мови (36 год)

4.1. Французька стилістика як одна з гілок французької лінгвістики (12 год)

Особливості стилів французької мови (le style officier, le style familier, le style parlé).

Письмові стилі сучасної французької мови. Стилiстичний аспект значення слiв, що належать до рiзних лексичних пластiв французького вокабуляру (jargons, dialectismes, emprunts). Стилiстичне значення французьких слiв або речення в залежності від порядку слiв у реченні або синтагмі.

Стилiстичні фігури та їх функції (répétitions, constructions parallèles, antithèses, questions réthoriques).

Стилiстичні засоби французької мови (personification, périphrases, ironie, métaphore, métonimie).

Практична робота. Дослідження стилістичного значення французьких слiв або речень у залежності від порядку слiв у реченні або синтагмі. Тренувальні лексико-стилiстичні вправи.

4.2. Специфіка сучасної французької стилістики (12 год)

Варіативність стилів сучасної французької мови.

Особливості наукового та публіцистичного стилів, їх доцільність та правила вживання у науковій роботі (при написанні наукової роботи та у веденні наукової дискусії).

Правила ведення наукової дискусії.

Діалог як форма наукового знання. Конфронтація та опонування в науковій дискусії.

Використання специфічних лексико-граматичних конструкцій, притаманних науковому мовленню.

Практична робота. Тренувальні та творчі вправи. Практикум зі створення мікро-діалогів на наукову тему.

4.3. Різновиди наукового стилю (12 год)

Загальна характеристика жанрів наукового стилю (власне науковий, науково-популярний, науково-публіцистичний, науково-навчальний, виробничо-професійний) та їх лексико-граматичні особливості. Терміни та термінологія.

Конструкції і лексеми, мовні штампи та кліше в ролі засобів лексико-граматичного зв'язку в науковому тексті. Фрази-кліше висловлення та захисту власної думки щодо описуваного явища або дискусії з наукової проблеми.

Практична робота. Тренувальні вправи на засвоєння засобів лексико-граматичного зв'язку в науковому тексті.

Засвоєння та використання специфічних конструкцій і лексем, мовних штампів та кліше в ролі засобів лексико-граматичного зв'язку в науковому

тексті, вживання їх при написанні, представленні та захисті наукової роботи, ведення наукового диспуту.

Висловлення та захист власної думки щодо описуваного явища або дискусії з наукової проблеми з використанням фраз-кліше:

la cause d'un événement on dit: *à cause de cela, en raison de; étant donné; par suite de; cela provident de; cela tient à; du fait que; compte tenu de; à titre de; il va de soi que...*

les conséquences: *par conséquent, par suite; ainsi donc; c'est pourquoi; cela provoque; il en résulte que; ce qui fait que; c'est pour cette raison que...*

une équivalence: *ainsi que; de la même façon que; aussi bien que; par analogie avec; au même titre que; être identique à; être semblable à; exactement comme...*

une différence: *plus que; moins que; est supérieur que; est inférieur que; sans distinction que... le contraire: au contraire; par contre; contrairement à; par opposition à; tandis que; alors que; mais; contraire à...le but: pour; afin que; en vue de; de façon à; de manière à; avoir pour but de; le but est de; à cet effet; dans le but de...*

une analogie: *comme; de même que; de façon analogique; par analogie avec; être semblable à; sous forme de; sous ce rapport; en manière de...*

le contraire: *au contraire; par contre; contrairement à; par opposition à; tandis que; alors que; mais...*

une restriction: *sauf; excepté; à l'exception de; exception faite de; à la différence que; une seule différence étant que...*

une condition: *à condition de; à condition que; étant donné; pourvu que; dès que; il suffit que...*

une conclusion: *ainsi on voit que; on constate que; on en conclut que; il en ressort que; ce qui revient à dire; on peut en déduire que...*

5. Теорія і практика перекладу (36 год)

5.1. Перекладацька сегментація тексту, одиниці й рівні перекладу (12 год)

Одиниці перекладу і членування тексту. Види контекстуальних залежностей. Лінгвістична прагматика і переклад. Взаємодія мовного акту і контексту. Прагматизація значення і її наслідки. Прагматична характеристика вербальної комунікації. Умова правильної інтерпретації тексту. Прагматична спрямованість тексту.

Прагматичні відношення в перекладі. Комунікативно-прагматична еквівалентність. Переклад як особливий вид співвіднесеного функціонування мов. Прагматичні відношення, що характеризують переклад як акт міжмовної і міжкультурної комунікації. Прийоми при передачі діалектної мови і просторіччя. Проблема передачі індивідуальних мовних характеристик. Передача ситуативної диференціації в тексті перекладу.

Комунікативна установка перекладача. Перекладацькі ситуації. Переклад і

види інформації. Значення фонових знань для перекладача. Умови успішного комунікативного акту за участю перекладача.

Практична робота. Тренувальні вправи з перекладу текстів різних об'ємів, жанрів, стилів. Робота з довідковою та енциклопедичною літературою. Укладання особистого словника-довідника з французької мови. Перегляд і обговорення франкомовних відеофільмів. Переклад художніх текстів французької літератури.

5.2. Зв'язність тексту і переклад. Перекладацьке трактування мови (12 год)

Переклад як акт міжмовної комунікації. Сутність міжмовної комунікації. Види мовного посередництва. Сутність перекладу.

Мовні та позамовні аспекти перекладу. Компоненти перекладацької діяльності; їх співвідношення. Схема процесу перекладу з урахуванням його мовних та позамовних аспектів. Міжкультурна комунікація як вторинна моделювальна система у процесі перекладу; роль фонових знань і правильного осмислення предметної ситуації у процесі перекладу. Комунікативна ситуація. «Парадокси», що детермінують переклад. Мовні та позамовні детермінанти перекладу.

Практична робота. Тренувальні та творчі вправи з перекладу текстів різних об'ємів, жанрів, стилів. Робота з довідковою та енциклопедичною літературою. Укладання особистого словника-довідника з французької мови. Перегляд і обговорення франкомовних відеофільмів. Переклад художніх текстів французької літератури. Підготовка реферату на тему «Перекладацька майстерність».

5.3. Еквівалентність і адекватність перекладу (12 год)

Концепції еквівалентності та адекватності у перекладі.

Семантичні аспекти перекладу. Значення і сенс. Семантична еквівалентність; референційна еквівалентність.

Перекладацькі трансформації. Типи перекладацьких трансформацій на компонентному підрівні семантичної еквівалентності. Мотиви і типи перекладацьких трансформацій на референційному підрівні семантичної еквівалентності.

Практична робота. Творчі вправи з перекладу текстів різних об'ємів, жанрів, стилів. Робота з довідковою та енциклопедичною літературою. Укладання особистого словника-довідника з французької мови. Перегляд і обговорення франкомовних відеофільмів. Переклад художніх текстів французької літератури. Тренінг з перекладу.

6. Основи науково-дослідницької діяльності (108 год)

6.1. Поняття про наукове дослідження в галузі французької лінгвістики та методи його проведення (26 год)

Вибір теми, обґрунтування актуальності науково-дослідної роботи. Мета і завдання, об'єкт і предмет, поняття гіпотези наукового дослідження.

Вибір загальнонаукових методів дослідження. Основні методи теоретичного рівня пізнання. Загальні методи наукового пізнання – індукція, дедукція, аналіз, синтез. Абстрагування та ідеалізація в процесі дослідження. Методи порівняння та аналогії. Специфіка лінгвістичних методів (кількісні, дистрибутивний, контент-аналіз тощо) в дослідженнях з романістики.

Літературознавчі методи і настанови під час роботи над аналізом художніх творів (структуральний, контекстуальний, біографічний, культурно-історичний, порівняльно-історичний, зіставний, риторичний).

Культурологічні, комунікативно-прагматичні й когнітивні підходи в сучасних наукових дослідженнях.

Особливості наукових досліджень у галузі французької філології з урахуванням окремих аспектів та методологічних підходів літературознавства, мовознавства, перекладознавства, культурології, мистецтвознавства.

Аналіз, систематизація та опис мовного матеріалу. Види інформаційних джерел для збору матеріалу дослідження. Вибір та визначення лексикографічних джерел (словників), художніх текстів майстрів світової літератури або сучасних періодичних видань як джерел матеріалу для дослідження.

Практична робота. Вибір теми дослідження. Вибір методів дослідження. Робота над задумом науково-дослідної роботи, підготовка різноманітних сценаріїв та розробка гіпотез. Вправи на використання різноманітних технік для вирішення конкретної наукової проблеми. Розв'язання наукових задач за допомогою обраного методу. Постановка проблеми як початок дослідження. Формулювання теми дослідження, актуальності, мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження. Виконання учнями науково-дослідної роботи за індивідуальними планами.

Виконання вправ на побудову аргументації у тексті науково-дослідної роботи. Проведення тренінгу на підбір аргументів для захисту власного судження.

Робота з конкретними текстами чи лексикографічними джерелами (словниками), художніми текстами світової літератури або сучасними періодичними виданнями як бази для відбору мовного матеріалу, його систематизація та аналіз результатів проведеної роботи.

Викладення тексту роботи відповідно до загальної структури наукових робіт.

Узагальнення одержаних результатів, написання висновків. Написання вступу з теми дослідження.

6.2. Основні засади роботи з науковою інформацією (22 год)

Види інформаційних ресурсів і правила роботи з ними. Пошукові ресурси Інтернет. Використання комп'ютерних технологій для зберігання та систематизації інформаційних джерел. Правила роботи з літературою. Специфіка читання наукових текстів. Правила цитування і оформлення посилань у тексті. Складання конспекту і анотацій до прочитаних наукових джерел.

Робота в бібліотеці. Правила роботи в бібліотеці з каталогами. Два види каталогів: алфавітний і систематичний. Складання плану прочитаної літератури. Складання бібліографії за темою дослідження. Складання плану прочитаного джерела. Написання конспектів джерел. Опис книги на картках. Аналіз джерел та їх порівняння. Вправи на використання інформації з різноманітних джерел для обґрунтування власної думки.

Оформлення списку використаних джерел та додатків.

Практична робота. Складання попереднього плану роботи та узгодження його з керівником. Складання списку джерел, необхідних для проведення дослідження. Порівняння і зіставлення джерела різних видів з однієї проблеми.

Проведення дослідження. Представлення результатів наукового дослідження.

6.3. Написання й оформлення науково-дослідницької роботи (42 год)

Вимоги до оформлення науково-дослідницької роботи. Загальні правила оформлення тексту. Структура роботи: титульний лист, зміст, перелік умовних позначень та скорочень, вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури, додатки (за потребою). Написання та оформлення тексту науково-дослідницької роботи. Загальні правила оформлення тексту, посилань у тексті та списку джерел.

Вимоги до оформлення тез дослідження.

Науковий стиль викладення матеріалу. Структурування і представлення думок. Критичне мислення. Аргументація під час написання тексту роботи. Логічні закони у побудові аргументації в тексті науково-дослідницької роботи. Структура логічного доведення.

Практична робота. Ознайомлення з прикладами оформлення науково-дослідницьких робіт учнів минулих років. Написання вступу і висновків, їх специфіка. Написання чорнового варіанта, подання його науковому керівнику. Усунення зауважень, врахування рекомендацій наукового керівника. Оформлення науково-дослідної роботи. Оформлення тез дослідження.

6.4. Представлення і захист науково-дослідницької роботи (18 год)

Вимоги до доповіді. Структура доповіді. Поради промовцеві. Методи викладення матеріалу. Правила складання й оформлення презентацій.

Використання різноманітних комп'ютерних програм для підготовки презентацій. Правила використання та представлення наочного матеріалу (фото, презентацій у форматі Power Point тощо).

Основи ораторського мистецтва. Загальні правила ведення дискусій. Якості голосу оратора: інтонація, дикція, темп мови, артикуляція. Аудиторний шок та засоби його подолання. Мистецтво ставити запитання. Мистецтво відповідати на запитання.

Вимоги до публічного виступу. Структура доповіді. Підготовка до захисту: написання презентації.

Практична робота. Підготовка доповіді та презентації за результатами науково-дослідницької роботи. Виступ із доповіддю, постановка запитань, відповіді на запитання, виступи опонентів. Аналіз результатів захисту науково-дослідницької роботи.

Тренінг «Мультимедійні засоби навчання у науково-дослідницькій діяльності».

Виконання вправ з основ ораторського мистецтва. Вправи щодо постановки голосу оратора: інтонація, дикція, темп мови, артикуляція. Тренінг щодо ведення наукової дискусії.

Проведення рольової тест-гри «Захист науково-дослідної роботи».

7. Конференції, лекторії, конкурси, тематичні заходи (18 год)

Зустріч із носіями французької мови, лекторами французької мови у вищих навчальних закладах. Участь у конференціях, конкурсах, олімпіадах, виставках. Відвідування тематичних виставок. Екскурсії до музеїв. Наукові читання, лекторії.

8. Підсумок (3 год)

Підбиття підсумків роботи гуртка за навчальний рік та весь період навчання. Відзначення кращих вихованців гуртка. Рекомендації щодо подальшої дослідницької роботи.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Учні мають знати:

- правила безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни під час проведення занять, роботи за комп'ютером, практичних робіт та екскурсій;
- напрям роботи своєї секції;
- спрямованість її наукової тематики;
- лексико-граматичні та синтаксичні особливості французької мови;
- особливості стилістики французької мови;

- розділи лінгвістики, які досліджуються у наукових роботах учнів цієї секції;
- поняття проблеми, мети, об'єкта, предмета і завдання дослідження;
- основні принципи розроблення гіпотез та визначення методів наукового дослідження;
- етапи організації учнівської науково-дослідницької діяльності;
- правила проведення дослідження;
- специфіку виголошення наукового виступу;
- основні засади роботи з науковою інформацією;
- правила оформлення науково-дослідницької роботи і тез до неї;
- принципи презентації результатів науково-дослідницької діяльності.

Учні мають уміти:

- дотримуватися правил безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни під час роботи з комп'ютером, проведення занять, екскурсій, досліджень;
- працювати в бібліотеці та Інтернет-мережі з різними франкомовними інформаційними ресурсами, правильно цитувати джерела, оформлювати бібліографічні посилання;
- конспектувати літературу, складати до неї анотації; порівнювати і зіставляти джерела різних видів з однієї проблеми;
- складати тези наукової роботи; викладати й оформлювати результати науково-дослідницької роботи; знаходити потрібну інформацію, переглядаючи текст чи серію текстів різнопланового характеру;
- виокремлювати проблему, обґрунтовувати актуальність, визначати об'єкт, предмет, мету, методологію й завдання дослідження;
- обирати і застосовувати методи дослідження відповідно до поставленої мети;
- описувати й інтерпретувати реалії рідної та іншомовної культур; науково значущі проблеми, виявляти їхні причини і наслідки; висловлювати власні наукові припущення (гіпотези);
- підтримувати дискусію, уточнюючи, вносячи корективи у висловлювання співрозмовників або змінюючи тему розмови; аргументувати свою точку зору французькою мовою;
- розуміти основний зміст франкомовних текстів відповідно до тематики як під час безпосереднього спілкування зі співрозмовником, так і у звукозапису, виокремлюючи головну думку/ідею, диференціюючи основні факти і другорядну інформацію;
- провести наукове дослідження, обрати тему роботи, розробити гіпотезу, визначити методи написання, оформлення та захисту наукового проекту, розробити презентацію, вдало застосовувати необхідний лінгвістичний апарат згідно з тематикою науково-дослідницької роботи;

- презентувати дослідження; вести науковий діалог, брати участь у дискусії;
- підбивати підсумки обговорення, висловлюючи власне ставлення до проблеми.

Учні мають набути досвіду:

- самостійного опрацювання літературних джерел, поглиблення своїх знань і розширення лінгвістичного кругозору в рамках своїх наукових інтересів;
- читання (з повним розумінням) текстів, побудованих на знайомому мовному матеріалі;
- віднаходження потрібної інформації у текстах різнопланового характеру (значення незнайомих слів розкривається на основі здогадки, малюнка, схожості з рідною мовою, пояснень у коментарі);
- спілкування з дотриманням фонетичних, орфоепічних, граматичних норм, прийнятих в Франції;
- проведення бесіди з однією чи кількома особами відповідно до комунікативної ситуації в рамках визначеної тематики;
- правильного вживання граматичних структур і лексики сучасної французької мови;
- чіткої вимови, незважаючи на наявність акценту;
- роботи з довідковою та енциклопедичною літературою;
- збирання та опрацювання матеріалів;
- проведення аналізу опрацьованого матеріалу;
- написання та оформлення науково-дослідницької роботи;
- використання комп'ютерних програм для підготовки презентацій;
- відпрацювання логіки побудови тексту доповіді;
- виголошення публічного виступу;
- застосування загальних правил ведення дискусії;
- участі у конференціях, конкурсах, олімпіадах, виставках.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

Прилади, пристосування	К-сть, шт.
Персональний комп'ютер	За кількістю учнів
Екран для демонстрації	1
Мультимедійний проектор	1

Інтерактивна дошка	1
Принтер	1
Сканер	1
USB-флеш-накопичувач	За потребою
Канцелярські вироби, інструменти і матеріали	К-сть, шт.
Ватман А-1	30 аркушів
Папір друкарський	За потребою
Ручки кулькові	За потребою
Олівці креслярські	За потребою
Олівці кольорові	За потребою
Фломастери	За потребою
Ножиці	За потребою
Гумка	За потребою
Клей	За потребою
Скріпки, кнопки	За потребою
Папки	За потребою
CD-DVD-диски (словники французької мови: термінологічний, лексичний, ідіоматичний/фразеологічний, білінгвальний тощо)	За потребою

ЛІТЕРАТУРА

1. Артемчик Г. Методика організації науково-дослідницької роботи : навчальний посібник / Г. Артемчик, В. Курил, М. Кочерга. – К. : Форум, 2000. – 271 с.
2. Баскаков А. Я. Методология научного исследования : Учеб. пособие / А. Я. Баскаков, Н. В. Туленков. – 2-е изд., испр. – К. : МАУП, 2004. – 212 с.
3. Безрукова В. С. Как написать реферат, курсовую, диплом / В. С. Безрукова. – СПб. : Питер, 2004. – 176 с.
4. Бердута М. З. Методичні рекомендації організаторам науково-дослідницької роботи з учнями – членами МАН / М. З. Бердута, С. О. Голиков, Н. С. Огурцова. – Харків, 2006. – 52 с.
5. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень : підручник / М. Т. Білуха. – К. : Вища шк., 1997. – 271 с.
6. Боно Э. Научите себя думать : самоучитель по развитию мышления / Э. Боно ; пер. с англ. А. А. Курсков. – Мн. : ООО «Попурри», 2005. – 288 с.
7. Бут У. К. Исследование : шестнадцать уроков для начинающих авторов / У. К. Бут, Г. Дж. Коломб, Д. М. Уильямс. – М. : Флинта : Наука, 2004. – 360 с.
8. Бухлова Н. В. Організація самоосвітньої діяльності учнів / Н. В. Бухлова. – Харків : Вид. група «Основа», 2003. – 64 с.
9. Вернидуб Р. М. Організація науково-дослідної роботи учнів : методичний посібник / Р. М. Вернидуб, Ю. І. Завалевський, Ж. Г. Петрова. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 369 с.
10. Гальскова Н. Д. Современная методика обучения иностранным языкам. – М. : АРКТИ, 2003. – 192 с.
11. Гецов Г. Г. Как читать книги, журналы, газеты / Г. Г. Гецов. – М. : Знание, 1989. – 144 с.
12. Гин А. А. Приемы педагогической техники : Свобода выбора. Открытость. Деятельность. Обратная связь. Идеальность : Пособие для учителя. / А. А. Гин. – М. : Вита-Пресс, 1999. – 88 с.
13. Дзундза А. І. До проблеми організації науково-дослідної діяльності учнів у сучасній школі / А. І. Дзундза, В. О. Цапов // Дидактика математики : проблеми і дослідження. Міжнародний збірник. – 2007. – № 27. – С. 85–88.
14. Егидес А. П. Лабиринты мышления, или Учеными не рождаются / А. П. Егидес, Е. М. Егидес. – М. : АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2004. – 320 с.
15. Желязны Д. Говори на языке диаграмм: пособие по визуальным коммуникациям / Д. Желязны ; пер. с англ. 2-е изд., расшир. – М. : Манн, Иванов и Фербер : Институт комплексных стратегических исследований, 2004. – 220 с.
16. Зайченко О. М. Формирование у учащихся представлений о процессе научного познания : Методические рекомендации / О. М. Зайченко. – Великий Новгород : НовГУ им. Ярослава Мудрого, 2000. – 32 с.

17. Арнольд И. В. Семантика, стилистика, интертекстуальность Арнольд : Сб-к статей / И. В. Арнольд. – СПб. : Изд-во Санкт-Петербург. ун-та, 1999. – 443 с.
18. Воркачев С. Г. Лингвокультурология, языковая личность, концепт / С. Г. Воркачев // Филологические науки. – 2001 – №1. – С. 64–72.
19. Крысин Л. П. Толковый словарь иноязычных слов / Л. П. Крысин. – М., 1998. – 847 с.
20. Маслова В. А. Введение в лингвокультурологию : Учебное пособие / В. А. Маслова. – М. : Наследие, 1997. – 208 с.
21. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації / Г. Г. Почепцов. – К. : Київ, ун-т, 1999. – 308 с.
22. Aspects du mot français, écriture, structure et sens. – Paris : Harmattan, 2005. – 226 p.
23. La grammaire pour tous [Текст] / dictionnaire de la grammaire française en 27 chapitres index des difficultés grammaticales. – Paris : Hatier, 1990. – 351 p. – (Bescherelle 3).
24. Français accéléré : Прискорений курс французької мови : Підручник для студентів вищих навчальних закладів./ Г. Г. Крючков, М. П. Мамонтенко, В. С. Хлопук, В. С. Воеводська. – 3-тє авт. вид., випр. – К. : Видавництво А.С.К., 2005. – 384 с.
25. Gregoire U. Grammaire progressive du français. – К. :Методика, 1997. – 256 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ:

1. <http://web.cortland.edu/flteach/civ/>
2. <http://grammairefrancaise.ca/>
3. <http://www.bonfrancais.com/?cat=21&lang=fr>
4. <http://claweb.cla.unipd.it/home/smazurelle/dynamots/a1/m1/grammaire.htm>
5. http://www.sanjuan.edu/webpages/dmanigart/fran%C3%A7ais_2.cfm?subpage=85478
6. http://www.ccdmd.qc.ca/fr/rubrique_grammaticale/

Навчально-методичне видання

**Зоя Єленіна
Наталія Халупко**

**ПРОГРАМА
З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

«ФРАНЦУЗЬКА МОВА»

Дослідницько-експериментальний напрям

Відповідальні за випуск – О. В. Лісовий, С. О. Лихота

Дизайн обкладинки – Б. Л. Лісовський

Редактор – А. Р. Саїбова

